

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 10.— mesečno, četrtletno K 30.—

Ce pride naročnik sam v upravnishvo po list: Mesečno K 9.50. — Inserati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik popoldne.

Posamezna številka stane 60 vln.

Uredništvo in uprava:

Mariborska tiskarna (Jurčičeva ulica št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Leto III.

Maribor, četrtek 17. junija 1920.

Št. 133.

Protiangleška vstaja v Mezopotamiji.

Novo italijansko ministrstvo. — Grčija mobilizira. — Nove ruske zmage nad Poljaki.

Podjede človeške družbe.

Navadne podjede ali ogrce pač vsi poznamo, zato mi ni treba izgubljati besed, kako in koliko nam škodujejo te živali s svojim podzemeljskim delovanjem. Opisati pa hočem v kratkih potezih bistvo in delovanje podjed človeške družbe. Za svojo osebo smatram namreč to vrsto golazni za najbolj škodljivi mrčes, kar ga sploh najdemo pod božjim solncem.

Človeška družba je sestavljena iz poedincev, ki najdejo v tej družbi vse predpogoje človeku primerne eksistence: zaslužek, duševno in telesno hrano, zavetje in za vsako delo prepotrebni mir. Družba pa zahteva kot protiplačilo od teh poedincev priznanje njene reda, višjega vodstva in vestno obravnavanje kakega dela, ki odgovarja njihovim telesnim, oziroma duševnim zmožnostim.

Poedinec, kateri uživa le družbine dobrote, ki jo le molze, pa družbi ne da tega, kar ima pravico od njega zahtevati, ki iz sebičnih namenov krši in prestopa njene predpise ali postave ter si s tem na splošno škodo ustvarja udobno življenje, je podjeda človeške družbe. Egoizem, kateri se je žali bog dandanes udomačil skoro v vse sloje, ter

je rodil že toliko zla, je torej pravi oče teh podjed.

V dobi dolgih prežitih stoletij se je zajedlo v dušo našega teptanega naroda čudno prepričanje, da se mali lopovi navadno obesa, veliki hudodelniki pa vedno izpuščajo. Tudi znani nemški rek: »Die Kleinen hängt man, die Grossen lässt man laufen,« trdi nekaj sličnega. Do tega prepričanja pa sem prišel tudi jaz. V svojem življenju sem se namreč prepričal, da poedinci čistih rok, torej brez masla na glavi, ki ne pripadajo vladajoči stranki, ki si upajo odkrito izpovedati pred mogotci svoje misli, vedno telesno in duševno trpijo. Šteje se jim v zlo vsaka resnična beseda, denuncirajo se navzgor in navzdol, ter brez usmiljenja preganjajo. Zaspani kvartopirci, notorični pijanci, z zlatimi verlgami in prstani preobloženi oderuhi, verižariji, trebušasti tihotapci, izpite kukavice pa trdno sedijo na uglednih stolcih ter nemoteno uživajo nepostavno pridobljene predprave človeštva. Niti las se jim ne skrivi.

Ta sistem, ki se je prakticiral v stari Avstriji, pa se žalibog prakticira tudi v naši demokratski državi. Zakaj pa? Prvič so ti ljudje politično tako zreli, da obračajo vedno svoj plašč po vladnem vetru, da vedno iščejo

krvne in žepne sorodščine na merodajnih vladnih mestih. Drugič pa sede tudi na odločilnih vladnih mestih ljudje, ki so tem popolnoma podobni, ali pa sploh nesposobni.

Da torej čim prej napravimo konec tem razmeram, da čim prej zatremo te škodljivce človeške družbe, da si ustvarimo čim prej lepšo bodočnost, treba bo takoj pričeti z energično desinfekcijo od zgoraj navzdol in od spodaj navzgor. Narod rabi na uradnih in vodilnih mestih moške, ki so v vsakem oziru značajni, sposobni in neomadeževani, ki so vražijo iz vse duše vsako strastno strankarstvo, grdo protekcijo, ki nosijo v prsih le ogenj ljubezni do skupne domovine, do celokupnega naroda našega. Z opomini, z nezaupnicami ne opravimo ničesar. Klešč je klešč.

Kakor hitro bi bila vsa odločilna mesta v nepristranskih rokah, tedaj bi tudi ves vladni ustroj navzdol funkcioniral vzorno. Zajete bi bile v kratkem vse naše podjede, ljudsko maso pa bi prešinilo ponovno zaupanje do vseh državnih uradov. Vsi prečistiti in visokorodni gospodje, vse bivše avstrijske ekselence in eminence, katerim ne prija ta demokratski nasvet, ki vidijo v preprostem človeku le pol človeka, odtegnejo naj takoj od naših uradov svoje »prečiste« roke.

Dona Lucia de Shvegla

ali

nova D' Annunzijeve ljubice.

(Konec).

Ta dogodek je bil važen za usodo Jugoslavije, pa tudi za Luciko Švegel, ki je takrat živela na Reki. Bila je mlada in lepa — namreč Lucika Švegel. In take žene so poklicane, da igrajo ulogo v življenju velikih mož. Ako so imeli stari bogovi med zemljanami svoje oboževalke, zakaj bi jih ne imel božanski d' Annunzio, in če je imel Napoleon več ljubic, zakaj bi jih ne imel zmagoviti d' Annunzio?

Lucika Švegel je bila takrat ljubica navadnega uradnika in še ni slutila, da prihaja za njo z novimi razmerami na Reki — nov čas. Ali se je že prej za imela za velikega italijanskega junaka nam ni znano, poročila o tem popolnoma molče; le to je bila javna tajnost, da je Lucika ohranila mnogo one gorenske krasote, o kateri so že toliko prepevali razni slovenski pesniki. In ta lepota je zanimala tudi velikega italijanskega junaka, vkljub temu, da je imel v teh kritičnih

časih mnogo dela in skrbi. Toda stari bogovi so obvladali svet in so imeli časa za ljubezen. Napoleon je hitel na Rusko in je utegnil posetiti svoje ljubice v Varšavi. Zato je tudi d' Annunzio našel časa za to, da se je seznanil z lepo Luciko.

Kako, kdaj in kje se je to zgodilo, je nam neznano in to odkrito pripoznamo, ker nismo kakor oni pesniki, ki pišejo izmišljene stvari, ampak poročamo čisto resnico. Gotovo pa je, da je pesnika motilo dvoje: da je namreč Lucika po rojstvu priprosta deklica in da ima čudno plebejsko ime. Toda pri bogu in d' Annunziu ni nemogoča nobena reč. Ko se je pesnikovo srce razvnelo v čisti ilirski ljubezni do lepe Lucike in je Lucika zagorela v svetem navdušenju do velikega junaka — takrat ni bilo več preteklosti in iz slovenske Lucike Švegel je nastala na ukaz pesniškega genija: dona Lucia de Shvegla. Lucika je postala plemenita in je bila sprejeta med ljubice velikega zmagovalca in osvoboditelja italijanske Reke.

Rekli smo, da si je bil veliki Napoleon iz vrst Slovencev izbral svojo »pasjo grofico« in zdaj si je božanski d' Annunzio izbral svojo dono Lucio. »Pasja grofica« je bila

Napoleonova nepolitična ljubica, kakršnih je bilo mnogo. Tudi dona Lucia je d' Annunzиеva nepolitična ljubica. Gospa Walewska je namreč pri nas nemogoča in d' Annunzio ni mož, ki bi ga ljubile take žene.

D' Annunzio torej ljubi Reko in dono Lucio de Shvegla. Obe sta jugoslovenska last in nosita na sebi le tuje ime. Ni to ne prvič ne zadnjič, da se tuji pasejo po naši lasti. D' Annunzio je nazval nas Jugoslovence s posebnim imenom: rekel nam je, da smo prešiči in da je nas treba poklati; to pa ga ni motilo, da bi ne bil še isti večer jedel svinjske pečenke, ki je prišla iz Jugoslavije. D' Annunzio sovraži naš rod, vkljub temu si je izbral Slovenko za ljubico. Ako jo je prekrstil v dono Lucio de Shvegla, je to ravno isto, kakor če je dal oni jugoslovanski pečenki italijansko ime. Toda bogovi, vojskovodje in pesniki imajo svoje posebne pravice in si ustvarjajo svet po svoji volji — dokler ne propadejo.

Pravijo, da je na Reki za ta roman mnogo zanimanja in morebiti bo še zgodovina nekoč poznala dono Lucio de Shvegla.

Proč torej z vsemi izrazitimi strastnimi strankarji, te ali one kategorije pri nižjih in višjih državnih uradih, na njihova mesta pa požitvovalne, ljubeznipolne in v vsakem oziru pravične uradnike. Pa bomo v kratkem rešeni vseh podjed človeške družbe. Tedaj bo izdahnila tudi draginja, tedaj zasije pa tudi nam in naši ljubi domovini lepša bodočnost.

—ič

Porotno sodišče.

Maribor, 15. junija.

Strašen rodbinski roman.

(Konec.)

Drugi napad zavratnega umora.

Ko je Šelih, ki ni niti najmanjše slutil, da ima pravega morilca doma v svoji ženi, dospel domov, je upal, da bo ta dogodek izbrisal med njima vse sledi prejšnje disharmonije in da si nanovo vzpostavi svojo rodbinsko srečo. Povabil jo je naj ga spremi na njegov dom v Konjice, tam bosta dokler on popolnoma okreva in se vsposobi za službo, preživela nekaj srečnih dni. Ženi je bilo to vabilo navidezno po volji. Odpotovala sta v Konjice. Toda Šelih se je brjdo varal. Namesto da bi se bila žena brigala zanj, je vedno hodila k svojemu zavezniku Ivanu Žinkotu, s katerim je imela razgovore za izvršitev novega zavratnega umora. Žinkotova žena sama kot priča proti svojemu možu, potrjuje, da ga je Šelihova res nagovarjala, a ona (Žinkotova) je temu ugovarjala. Šelihova mu je obljubila pol posesti in vso Šelihovo obleko, ako se drugi načrt posreči. Žinko se je te obljube polakomnil in privolil.

Ko je bilo dne 21. februarja treba se vrniti v Maribor, se je Žinko hlinjen Šelihu sam ponudil, da mu naseka drv in sploh pomaga težja dela pri hiši. Tudi je z ozirom na prvi napad omenil, da je dobro, če ima koga pri sebi. Šelih je, še zdaj nič hudega sluteč, to ponudbo sprejel. On sam je Žinkotu dal svojo sekiro, da mu z njo naseka drv. Dospel v Poljčane, kjer so čakali na vlak, je Šelih vabil svojo ženo na sprehod. Ta pa se mu je kmalu odtegnila in poiskala Žinkota, kateremu je dala 5 K, da se napije — korajže. Vsi trije so se potem odpeljali v Maribor, kamor so dospeli ob 8. zvečer.

Od kolodvora so se napotili preko železniškega mostu proti domu. Dospel na osrednji kolodvor, je najprej žena zaostala, češ, da gre na potrebo, a takoj nato je tudi Žinko rabil isti izgovor. Odstranil se je proti orehovemu drevesu, češ da je tam bolj zavarovan, kakor po mestu, ki mu ga je pokazal Šelih. Tako je Šelih sam korakal proti domu. Naenkrat pa mu od strani pride človek, ki ga ni spoznal in ta ga udari s sekiro preko glave. K sreči je Šelih nosil trd klobuk, tako da se je ostrina sekire zelo zaustavila na klobuku. Šelih zakliče na pomoč Žinkota in ženo — toda zaman. Napadalec obnovi svoje napade s sekiro po glavi in hrbtu in rokah. Šelih, prepričan, da mu je neznan sovražnik že vdrugič določil nasilno smrt, se je branil do skrajnosti. Med tem bojem še le je Šelih spoznal — morilca Žinkota. Ko se je isti čutil spoznanega, se je hlinil, kot da je on žrtev napada. Ko mu Šelih ni mogel izvit iz roke sekire, in je videl, da ima Žinko v drugi roki tudi viničarski nož, je ubežal. Žinko ga je zasledoval in še ko je Šelih z naporom zadnjih moči skočil čez plot pred Hojnikovo hišo, mu je Žinko zadal udarec s sekiro. Na Šelihov klic mu je odprl železničar Repše vrata. Žinko je še le zdaj spustil svojo žrtev, ob padcu spustivši iz rok sekiro, nož in kamen. Šelihu so onesveščenega prenesli domov; imel je na sebi — 18 večinoma nevarnih ran, tako da se vse čudi, da je mož po prvem napadu še to preživel.

Vi vprašate, kaj je zdaj storila žena iz nerazdružljivega svetega rimo-katoliškega zakona? No, čakajte!

Čakala je na težko pričakovani konec svojega moža in na svojega zaveznika Žinkota. Ko ji je Žinko sporočil svoj uspeh, sta

se dogovorila, da gresta na orožniško postajo Tezno in tam javita — roparski napad. In res sta tudi ta načrt izvršila. Ker je bil Žinko res tudi ranjen, so jima orožniki verjeli. A hoteli so vedeti tudi kaj je s Šelihom. Napotili so se (v spremstvu obeh) na Šelihov dom. Tu se je orožnikom takoj sumljivo zdelo vedenje žene proti skoro umirajočemu možu. Nič se ni brigala zanj, šla je v drugo sobo in tam jedla kruh. To in najdeno orodje ter nesigurnost izpovedb Žinkota je dalo povod za aretacijo obeh. Šelihu so prepeljali v bolnico, kjer je vkljub tolikim ranam zopet okrevalec.

Obtoženca

v bistvu priznata dejanje, tajita pa hudobni namen zavratnega umora; ona je hotela le, da Žinko spravi njenega moža »s sekiro k pameti«. Pri prvem napadu pa je Žinko le streljal v zrak, pozneje pa se mu je pištola — sama sprožila. Sicer pa je bil popolnoma pijan. Mož jo je črtil, ker nista imela otrok; hoteč se od njega ločiti, ji je zagrcnil, da jo ubije. Zdaj pa je noseča in sicer od časa njenega izleta v Konjicah. (Mož je po končani razpravi temu ugovarjal, češ, otrok ni njegov). Obtoženka se obnaša samozavestno brez kesanja.

Soobtoženi Žinko se zagovarja, da je bil od Šelihove žene zapeljan, da mu je preje prigovarjala, naj moža ubije, a v zadnjem času mu je samo naročala, naj ga kako »weg spravi«, ali pa s sekiro po glavi spravi k pameti. Sicer pa se pri posameznih slučajih zapleta sam v nasprotja. Tako pravi, da mu je Šelihova dala nož rekoč: »pa zreži mojega moža«. Potem pred zadnjim napadom, da mu je rekla: »če ga nočete ubiti, pa mu dajte par focen s sekiro«, a kratko pred napadom mu je velela: »le udari ga, da ga ubiješ«. Opisujoč zadnji napad, zaključuje: »Ko sva se po napadu z gospo sešla, me je vprašala: »Kaj je, Johan?« Odgovoril sem: »Oh, kaput sem, po glavi sem jo dobil«. (Smeh).

Glavni junak, mož-žrtva kot priča.

Vsa pozornost se je obrnila na pričevanje moža obtožene Avguste Šelih, kot glavnega junaka tega žalostnega romana. Alojz Šelih nastopa dokaj elegantno in izjavi, da hoče pričati zoper svojo ženo. Opisuje začetek, potek in konec svoje zakonske sreče in nesreče, kakor smo to že začetkom poročila opisali. Tudi njegova nadaljnja izpoved o posameznih dogodkih je v našem poročilu že uporabljena. Posebno pozornost je vzbudila njegova izpoved, da je Žinko že preje v Ptuj tu tudi enega umoril in sicer se je šlo zaradi nekega dekleta; on, Žinko sam mu je pravil, da je fant z gnojnimi vilami umoril. Senzacija pa je vzbudila njegova predložitev pisem, katere je žena pisala iz preiskovalnega zapora neki ženi Punčuh na Koroški cesti, v katerih jo prosi, naj ona vpliva na njenega (Šelinega) moža, da kot glavna priča pri glavni razpravi izpove, da ga je napadel »ein grosser, dicker Räuber aus dem Pettauer Wald«; njemu bodo to verjeli, s tem on lahko obema nji in Žinkotu veliko pomaga, namesto mnogo let ječe, dobista samo nekaj mesecev zapora. Na ta način bo »unser Heim und Glück gerettet, sonst aber alles verloren«. Še večjo in za nas vse poučno senzacijo pa je vzbudilo pismo, ki ga je obtoženka pisala tudi iz zapora svoji sestri v Inmost in sicer: da so njenega moža napadli Srbi na cesti, naj on od srbske države zahteva odškodnine. Hier in Jugoslawien sind grässliche Zustände. (Tako nas renegatske zločinske duše blatijo na zunaj. Op. por.)

Z ozirom na ta pisma, ki jih obtoženka prizna, drž. pravdnik razširi svojo obtožbo tudi na hudodelstvo krivega pričevanja. Pod utisom teh pisem je obtoženka postala potrta.

Žena obtožiteljica moža.

Tudi Žinko je v svoji lastni ženi dobil najhujšega javnega obtožitelja. Kot priča je izpovedala zanimive podrobnosti zlasti iz časa, ko je Šelih po prenehanju prvem napadu svojo ženo peljal v viničarijo, da si tam usta-

novita novo zakonsko srečo. Takrat je Šelihova na Žinkota najhujše pritiskala, da jo reši moža, da ga razreže z nožem, kratkoma, da ga »weg spravi«. Obljubila mu je za to satansko delo polovico posestva in vso njegovo obleko (njeno obleko in denar je Šelihova za ta slučaj že zdavno preje spravila od doma). Žinko se je nekaj časa branil češ, ne morem, kaj pa bo moja familija. Tudi ona mu je odgovarjala; toda končno je nad njim zmagal satan — lakomnosti.

Iz zaslišanja ostalih prič.

je posebno zanimivo pričevanje Flucherja, strežnika v javni bolnici. Omenili smo že, da ko je Šelihova dobila od Flucherja odgovor, da mož ne bo umrl, je bila čisto »paf« in da je rekla: »samo, da bi bila rešena tega moža«.

Obtožitelja in zagovornika.

Popoldne se je pričel boj med javnim obtožiteljem dr. Lavrenčakom, zastopnikom zaseb. udeleženca dr. Hojnikom ter zagovornikoma dr. Mühleisen za Žinkota in dr. Irgolič za Šelihovo. Zlasti temperamentno sta nastopila dr. Hojnik, ki je med drugim izjavil, da se sramuje, videti pred seboj, tako beštijo v človeški podobi kakor je Šelihova. Dr. Irgolič vidi vir vse nesreče v možu samem, ki je ženo sovražil, ker je bila brez otrok in se je, on sam pečal tudi z drugimi ženskami. Oba zagovornika skušata dokazati, da se gre tu za težko telesno poškodbo in ne za poskus zavratnega umora.

Izrek porotnikov.

Porotnikom so bila stavljen vprašanja na poskus zavratnega umora (pri Žinkotu) ter napeljevanje k temu zločinu (pri Šelihovi); za oba pa event. vprašanje na težko telesno poškodbo; pri Šelihovi še posebej tudi pa hudodelstvo napeljevanja k krivemu pričevanju.

Po kratkem posvetovanju je porotnikov prvomestnik med splošno pozornostjo proglasil krivdorek: potrjena se obe glavni vprašanji in sicer glede Žinkota z 10, glede Šelihove z 12 glasovi (tudi glede napeljevanja k krivemu pričevanju.)

Razsodba:

Predsednik porotnega senata, dež. sod. svet. Posega razglasi sledečo razsodbo: Na podlagi krivdoreka porotnikov se spoznata oba obtoženca v sinislu obtožbe krivim in se obsodita:

Ivan Žinko na 7 let, Avgusta Šelih na 8 let težke ječe. (Glas po dvorani: Vse premalo!).

Zasebnemu udeležencu Alojzu Šelihu se prizna 2800 K odškodnine (za bolečine, pokvarjeno obleko itd.) kar on več zahteva, se ga zavrne na civilno pravno pot.

Oba zadovoljna — tudi publika.

Na vprašanje predsednika, ako obsojenca sprejmeta razsodbo, izjavita, da sta z njo zadovoljna.

Komaj se je porotni senat umaknil, je občinstvo navalilo preko klopi, vse je hotelo še enkrat videti oba obsojenca. Le skrajni energiji paznikov se je posrečilo občinstvo spraviti ven iz dvorane.

Tak je za enkrat konec tega žalostnega romana.

Dnevne vesti.

Naš magistrat se peča zadnje čase s čudnimi posli, ki so spadali doslej, kolikor nam je znano, v kompetenco državnega pravdnštva. Tako je uvedel nedavno preiskavo proti nekemu našemu somišljeniku radi — bigamije. Ta preiskava najnovejše sodne oblasti v Jugoslaviji je ostala seveda brezuspešna, ker niso mogli dotičnemu gospodu ničesar dokazati. Zanimivo pa je vsekakor, da se je pričel pečati naš slavn magistrat s takimi zadevami. Želimo pojasniti od kedaj je naš magistrat upravičen pečati se s takimi stvarmi!

Naše gledališče bo, kakor je razvidno iz včerajšnje »Straže«, tudi proslavilo orlovski tabor. To jemljemo na znanje brez komentarja.

„Dr. Pfeifer in dr. Leskovar.“ Na našo notico pod tem naslovom nam pošilja g. vladni komisar sledeči uradni popravek: „Na podlagi § 19 tisk. zak. zahtevam, da z ozirom na Vašo notico, priobčeno v Vašem listu dne 14./6. 1920 št. 130 pod naslovom „dr. Pfeifer in dr. Leskovar“ objavite v zakonitem roku in na zakonitem mestu sledeči uradni popravek: Dr. Pfeifer-ju je mestna blagajna izplačevala do konca februarja na službenih prejemkih mesečno K 2851.13, meseca marca pa vsled odstotnega povišanja draginskih doklad od 90% na 120% svoto K 3690.13, t. j. službene prejemke VI. činovnega razreda II. plač. stopnje. Sedanjemu vladnemu komisarju je pa nakazala deželna vlada iste službene prejemke VI. činovnega razreda II. plačilne stopnje. Razliko med službenimi prejemki prejšnjega in sedanjega vladnega komisarja tvori samo odmera draginske doklade z ozirom na število družinskih članov. Mestno knjigovodstvo Maribor. Vladni komisar: Dr. Leskovar.“

„Wacht am Rhein.“ K temu članku našega lista št. 130 smo dobili od g. dr. Neuwirtha sledeče pojasnilo: Že z ozirom na to, da sem prošil za jugoslovensko državljanstvo, je jasno, da hočem biti jaz proti jugoslovenski državi in narodnosti v vsakem oziru lojalni, isti namen ima tudi cela moja rodbina. V nedeljo dne 13. junija prišel sem jaz vsled neke avtomobilne nezgode šele ob dveh zjutraj domov in sem zvedel šele iz Vašega lista, česa se mene oz. moje rodbino dolži. Ugotovil sem, da na večer moji otroci niso bili več pokonci, temveč so že spali, medtem ko je bila moja žena v kuhinji. V mojem stanovanju se toraj ta pesem ni mogla peti, kar lahko dokazem s pričami ne glede na to, da v moji rodbini tudi sicer ni tega razpoloženja. Mladina, ki je kaj takega slišala se je toraj gotovo zmotila v stanovanju in Vas prosim, da to objavite. Z najodličnejšim spoštovanjem: Dr. Neuwirth. — Op. ur.: Naša državna policija nam je tozadevno sporočila, da se je omenjena nemška himna sicer res igrala, da pa ni mogoče dognati, kdo da jo je igral. Ker nečemo delati nikomur krivice, priobčujemo tudi zgorajšnjo izjavo g. dr. Neuwirtha, če pa zamorejo oni gospodje, ki so bili oni večer poleg, dokazati kaj pozitivnega, prosimo naj nam blagovole to naznaniti.

Kancelarparagraf razburja naše klerikalce prav posebno, kar nam potrjuje, da je s tem predlogom zadela naša stranka klerikalno na najbolj občutljivo mesto. Gospoda so v parlamentu izjavili, da tega paragrafa ni potreba, ker se cerkve ne izrablja v politične namene. Zakaj pa potem toliko hrupa? Za »Slovencem« se je spravila nad ta »brez-pomembem« paragraf tudi »Straža« v uvodniku v katerem neki gospod zgodovinar razmotriva zgodovino tega paragrafa. Zanimivo pa je, da je ta stari gospod priznal, da je bila vera vedno tesno zvezana s politiko in da vera brez politike ne more izhajati. Ko smo o tem svoječasnno mi pisali, so nam očitali, da lažemo, sedaj pa so to sami potrdili. Kdo je torej lažnik?

Stanovajska mizerija! Prejeli smo: Da je v Mariboru pomanjkanje stanovanj, to res ni nič čudnega, saj imajo nekateri taka stanovanja ki jim niti daleč ne pristajajo, v železniškem vozu pa morajo stanovati ubogi begunci že od cele zime sem. Poglejmo si n. pr. hišo Aleksandrova cesta 83. Tamkaj ima neka vdova, Nemka, ki živi zasebno, stanovanje z dvema sobama in kuhinjo. Ker je njej celo stanovanje samoobsebi razumljivo odveč, ima tudi dva podnajemnika na stanovanju. Cele družine pa niti za lastno potrebo ne dobe stanovanja. Drugo stanovanje v isti hiši obstoječe zopet iz dveh sob in kuhinje, ima pa ena sama gospodična. Ta gospodična ima tudi tri dijake na stanovanju. Seveda tako veliko stanovanje pa ima lahko le gospodična, ki je hči hišnega posestnika. Toda ali za take posebne osebnosti ne velja naredba deželne vlade v Ljub-

ljani? Ista gospodična je tudi sama v trgovini. Ali ima koncesijo da vodi trgovino sama? Mi vemo da ne! Ta zadeva je bila že naznanjena, ukrenilo pa se ni ničesar. Pričakujemo torej skorajšnje spremembe v korist trpečim!

„Vojna“ v Zgor. Sv. Kungoti se je nadaljevala dne 15. t. od ranega jutra do poznega večera v isti sobi šolskega poslopja, v kateri se je dne 22. februarja vršil shod in pobjo med SLS in »Samostojno«. Tukajšnje okrajno sodišče je namreč razpravljalo komisijonelnim potom na lici mesta. Zaslisanih je bilo čez 60 prič; število obtožencev je narastlo od 19 na 23 vstevši župana Galundra iz Sv. Križa, ki je orožnika Franceta Huša pri zaslišanju istega kot priče razžalil z besedo »lažnjivec« in se bo moral radi tega zagovarjati pred okrožnim sodiščem radi pregreška po § 104 srb. kaz. zak. Razprava se je preložila.

Naše okoliške občine in ulični napisi. Po dolgem času smo končno vendarle dobili v mestu samem slovenske ulične napise, sicer ne še povsod, vendar pa že v vseh važnejših ulicah. Naše okoliške občine pa se za to čisto nič ne brigajo. Ne le, da so povsod še vsi ulični napisi nemški, ampak se doslej novih niti še naročilo ni, da, še več, še razpravljalo se ni, kako naj bi se ulice prekrstile. To je skrajna malomarnost, ki ne kaže niti dobre volje. Skrajni čas je že, da se te naše občine začnejo že enkrat pečati s tem vprašanjem, da se nam tuji ne bodo več smejali, kakor to delajo sedaj.

Čudna obsodba — na vešala! V sredo se je pred tukajšnjo poroto pod predsedstvom dvornega svetnika Cajnkarija obravnaval slučaj, ki je razvel med občinstvom popolnoma opravičeno razburjenje. Obtoženka je 3 dni po porodu svojega otroka vrgla v Dravo. Po normalni človeški vameji bi imela biti obsojena kot detomorilka — in to je nje zagovornik dr. Haas tudi izrecno predlagal. Porotni senat pa je zastopal stališče, da je obtoženka obsoditi kot navadno morilko na smrt na vešalih. Zakaj? To vprašanje rešimo v jutrajšnjem zanimivem poročilu, na katerega še posebej opozarjamo.

Odsek za določevanje cen v Mariboru je sklenil, da cena za kilogram volovskega mesa ne sme presegati zneska K. 24.— kravjega mesa pa ne K. 22.—

Vsem onim mladeničem, ki so dobili pozivnice za nastop službe v kadru dne 25. t. m. se naznanja, da se morajo dne 25. t. m. ob 8. uri zgledati s pozivnicami pri mesnem vojaškem uradu, kjer se jih bo popisalo ter nato predvedlo puk. okrožni komandi.

Velik ples v Narodnem domu. Učenci plesnih šol »Sokola«, »Slov. trgovskega in obrtnega društva« itd priredijo v soboto, dne 19. junija 1920 v veliki dvorani Narodnega doma velik ples. Začetek točno ob 20. uri. Vstopnina 12 K za osebo. Svira železničarska godba. Ker se posebna vabila ne bodo razpošiljala, se tem potom vabijo vsi plesalci. Prireditel obeta krasen užitek, posebno kar se tiče figuriranih plesov.

Nesreča z razbito šipo. V torek krog 21. ure zvečer se je igralo na Slomškovem trgu več dečkov, med katerimi se je nahajal tudi 14letni v Splavarski ulici št. 7 stanujoči zidarski vajenec Franc Glanček, ki je pri skakanju stopil na drobce razbite šipe ter si, ker je bil bos, prerezal stopalo desne noge. Rana je bila več centimetrov dolga in globoka. Ponesrečenca so prenesli pasanti na rešilno postajo, kjer so mu podelili prvo pomoč ter ga obvezali. Vsled velike izgube krvi je padel v nezavest. Rešilni voz ga je prepeljal v splošno bolnico.

Kultura in umetnost.

V „Knjigi za pritožbe“ bo jutri nastopil v ulogi krojača Mraka gosp. Dragutin Freudenreich. Kaj je Dragutin Freudenreich v tej ulogi ve le tisti, ki ga je že videl v Zagrebu in ki je čital njegove recenzije. Ravnateljstvo

nam je dokazalo z gostovanjem gospe Savičeve, da stremi le za. tem, da da mariborskemu občinstvu, ki ni imelo doslej priliko spoznati naše jugoslovanske umetnike, pravi umetniški užitek. Freudenreich je prvak Zagreba in naše občinstvo mora pokazati da zna naše prvake ceniti.

Častni večer ge. Štefe Dragutinovičeve ter gđne. Viki Podgorske. Ga. Dragutinovičeva, ena naših najboljših umetnic na gledaliških deskah, se je posvetila gledališču že kot mlada deklica. Njena ljubezen do umetnosti jo je priganjala k sistematičnemu in neumornemu izpopolnjevanju. Dasi Hrvatica, je nastopila svojo truda in muke polno pot ravno na slovenskem ljubljanskem odru. Tekom svojega umetniškega življenja je bila pač tu in tam tudi na hrvatskih in srbskih odrih, večino svojega življenja pa je prebila vendarle v Sloveniji, v Ljubljani, v Trstu in sedaj v Mariboru. Upamo, da bo naše občinstvo brez posebnega apela izpolnilo svojo nalogo, ter ji s svojim posetom pokazalo, da zna ceniti njen trud in zasluge za slovensko gledališko umetnost. Druga, ki praznuje v nedeljo svoj častni večer je naša mala Viki Podgorska. Gledališču se je posvetila šele nedavno, toda v ulogah, ki jih je odigrala tekom sezone, je pokazala vse predpogoje za dobro umetnico. Gđna. Podgorska je drag kamen, ki sicer še ni obrušen, toda ko bo obrušen bo gotovo zablestel v pravi krasoti. Tekom sezone smo ji dali mnogo vzpodbude, toda ta vzpodbuda jo ne sme omamiti, ker največja poguba za igralca, kakor tudi za vsakega drugega umetnika, je ravno domišljavost. Kdor zapade tej bolezni je izgubljen, mesto da bi se razvijal — propada. Toda gđna. Podgorska, upamo, še ni okužena s to boleznijo. Iz ljubezni do naše gledališke umetnosti in iz ljubezni do njenega razvitka ji želimo, naj krepko koraka dalje po začrtani poti. V tem približevanju k cilju bo našla gotovo uteho ona sama, narod naš pa ženo, ki bo nanjo ponosen. Upamo, da tudi naše občinstvo sodi tako in bo to tudi v nedeljo potrdilo. —r.

Mladinsko sloystvo. Izšla je krasna mladinska knjiga, drugi del „Českých pravljíc“ Božene Němcove. Knjigo je priredil dr. Ljudevit Pivko že leta 1914. in jo podaril Sokolu v Mariboru, ki jo je izdal sedaj kot 9. zvezek svoje knjižice. Mladina bo s slastjo čitala krasne pravljice, ki so pisane v vzorno lepem jeziku, kakor prvi del, ki je izšel leta 1912. Knjiga se ne dobiva v knjigarnah, temveč edino le pri Sokolu v Mariboru, (pri g. Fr. Majerju, Glavni trg), vezan izvod po 12 K. broširan po 8 K. (Po pošti samo po povzetju.) Knjigo toplo priporočamo vsem, ki hočejo mladim čitateljem pripraviti veliko veselje, zlasti pa šolskim in ljudskim knjižnicam.

Razne vesti.

Čin policijskega psa. Pred kratkim je bilo v genovskem pristanišču najdeno truplo mlade ženske, ki je bila umorjena z bodalom. Ker ni bilo nobenih sledov, so poklicali najboljšega policijskega psa, ki je prišel zločincem kmalu na sled. Pes je sledil človeškim očem nevidnemu sledu do neke hiše, kjer je stanovalo več rokodelcev. In res! V sobi, v kateri je stanoval neki mladenič z imenom Bartoni, jer našla policija krvavo obleko. Sosedje so pripovedali, da je Bartoni prišel domov mirnega in veselega obraza. Ko se je preoblekel, je zopet zapustil hišo. Pes je nato sledil svojemu sledu do neke kavarne, kjer so se spominjali, da je bil pred malo časa prišel neznan mladenič. Pes je zasledoval svojo sled od kavarne do kavarne in skočil končno z divljim lajanjem v kavarno „Laveno“. Zdirjal je takoj v plesno dvorano, se priril skozi plesoče parčke in se ustavil pred nekim mladeničem, ki ga je potem pograbil in držal toliko časa, da ga je policija uklenila. Na policijski stražnici je Bartoni priznal, da je umoril deklico iz голе ljubosumnosti.

Podpirajte „Jugosl. Matico“!

Zadnje vesti.

Vstaja v Mezopotamiji.

DKU Teheran, 16. junija. (Reuter). Uporni rod Samarcev je napadel mezopotamsko mesto Telefar ter masakriral vse angleško uradništvo ter mnogo drugega prebivalstva. V Mosulu je prišlo do resnih nemirov. 6000 delavcev je napadlo državno poslopje ter bombardiralo dva mestna dela. Število mrtvih je veliko; zveza z Bagdadom je pretrgana. Krvavi spopadi so se vršili tudi v Hamari. Na Tigrisu je bilo izropanih mnogo angleških ladij ter pomorjena večina posadke.

Novo italijansko ministrstvo

DKU Berlin, 16. junija. »Vossische Zeitung« poroča iz Milana, da se je sestavil italijanski kabinet sledeče: Predsedstvo in notranje zadeve Giolitti, zunanje posle grof Sforza, kolonije Rossi, zaklad Meda, finance Tedescho, poljedelstvo Micheli, industrijo Alessio, justico Fara, javna dela Peano, vojno Bonomi, marino Secchi, uk Crocca, osvojena ozemlja Raiferi, delo La Brida, pošto in brzojav pa Vasallo.

Sklicanje italijan. zbornice.

DKU Rim, 16. junija. (Brezžično). Po poročilih listov se sestane zbornica 23. t. m. Orlando je na Giolittijevo prigovarjanje umaknil svojo demisijo kot zbornični predsednik.

Grčija mobilizira.

DKU Berlin, 16. junija. »Vossische Zeitung« poroča iz Pariza: Po poročilu »Agence Havas« iz Aten je pozvala grška vlada pod orožje letnik 1921.

Za mir z Rusijo.

DKU Pariz, 16. junija. »Daily Mail« doznava, da sta sklenili belgijska in japonska vlada udeležiti se pogajanj med Anglijo in Krasinom.

Razprava radi subotških dogodkov.

LDU Beograd, 16. junija. Iz Subotice javljajo, da se bo pričela sodna razprava proti ondotnim znanim dogodkom, ki so bili naperjeni proti naši državi v soboto 19. t. m. ob 9. uri dopoldne.

Rusko frontno poročilo.

DKU Moskva, 16. junija. (Brezžično). V ozemlju Kijeva nadaljuje naš pohod.

V Kijevu je bilo, po podrobnih poročilih zaplenjenih 14 topov ter več vagonov municije in oklopnih avtomobilov. V oddelku Gajsina se približujejo naše čete Brazlovu.

Zaključno poročilo o 100. redni seji.

LDU Beograd, 16. junija. 100. redni sestanek začasnega narodnega predstavništva. (Nadaljevanje iz konca.) Predsednik vlade dr. Milenko Vesnić je opozoril o priliki podrobne debate glede člena 1. začasnega volilnega zakona vse poslance na to, da se naša država ne imenuje kraljevstvo, ampak kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev in prosi, da se drži ta naziv. V podrobno debato so nato še posegli poslanci Jaša Prodanović, Nasta Petrović, Naldović in Jaksimović. Nato je skupščina določila, da vrne člen 1. začasnega volilnega zakona odboru v preuredbo. Podpredsednik Ribar zaključil nato sejo ob 20. in naznani prihodnjo sejo za 16. t. m. ob 16 uri z istim dnevnim redom.

Za učiteljske draginjske doklade.

LDU Beograd, 16. junija. Minister prosvete je zahteval od finančnega ministra da dovoli učiteljem enake draginjske doklade kakor državnim uradnikom.

Učiteljski kongres v Beogradu.

LDU Beograd, 16. junija. Pripravljala se sprejem učiteljev iz vse Jugoslavije. Učitelji bodo prišli na kongres v Beograd 17. 18 in 19. julija t. l. Beograjska občina bo storila od svoje strani vse, da omogoči učiteljskemu udruženju vse udobnosti.

Srbski železniški mostovi.

LDU Beograd, 16. junija. Vprašanje železniških mostov v starih mejah Srbije je urejeno. Sedaj bo pričel minister za javna dela z delom za popravo železnic.

Povišanje notarskih taks za sebnim notarjem.

LDU Beograd, 16. junija. Pravosodni minister je odobril, da se povišajo takse za sebnim notarjem v Bački, Baraniji in Banatu za 200 odstotkov.

Kongres srednješolcev v Beogradu.

LDU Beograd, 16. junija. Koncem junija in začetkom julija se bo vršil v Beogradu dijaški kongres, ki se ga bodo udeležili zastopniki vseh srednješolskih organizacij. Kongres bo trajal 3 dni.

Begouen o Esad-paši in Italiji.

LDU Beograd, 16. junija. Pariški »Journal de Debats« priobčuje izpod peresa urednika Begouena o umoru Esad paše daljši članek. Begouen konstatira, da je bil atentat dobro premišljen. Francoska policija in pravosodstvo naj bi pazila na vse sumljive elemente, ki se nahajajo v Parizu. Pri mladem atentatorju je morala biti dvomljiva, vsekakor velika vsota denarja, ki ga je imel pri sebi. Na to govori o vlogi Esad paša v zadnjih vojnah na Balkanu in o držanju Italije napram njemu, kar ima za posledico, da so izgnani Italijani skoro iz vse Albanije in tudi v Valoni jim prete nevarnost. Slične stvari da so počenjali Italijani v Tripolisu. Pred osmimi leti je zakrivil Giolitti evropsko krizo, s tem, da je napovedal Turčiji vojno in anektiral na papirju Tripolis. Pravi, da od onega časa notranja administracija in konsolidacija v Italiji ni napredovala niti za korak in da je Giolitti tudi med povzročitelji svetovne vojne. Okupacija Tripolisa je povzročila balkansko vojno.

Izdaja: Tiskovna zadruga Maribor.

Odgovorni urednik: F. Voglar.

Tiska »Mariborska tiskarna d. d.«

Mala oznanila.

10 metrov sivega sukna, hotelirski frak, črna površna sukna, več parov hlač in bluz za dečke, rujav vojaško bluzo, popolnoma vse novo, se prodaja v Koroščevi cesti št. 8, II. nadstrop., št. 7. 2—2

Vila na prodaj v Mariboru v Tomanovi ulici št. 7. Ponudbe oz. vprašanja na J. F. K. Sv. Barbara v Haložah. 5—1

Moško kolo, dobro ohranjeno, se prodaja Slovenska ulica 6, dvorišče, vrata št. 8.

Kontoristinjo

veščo slovenščine in nemščine v govoru in pisavi, perfektno stenografinjo in strojepisko, sprejme tukajšnja tovarna. Čedna pisava pogoj. Začetnice se vpoštevajo ne bodo. Ponudbe z zahtevo plače in prepisi spričeval pod »Tovarniška uradnica« na upravo. 3—2

Česalni salon

za dame je otvoren. Priporočam se cenjenim damam.

M. Fettich - Frankheim

Stolna ulica št. 2. 3—2

Spedicijski oddelek:

Prevažanje vsakovrstnega blaga na mariborskem trgu, špedicija vseh vrst, zavarovanja, prevoz z nabiralnimi vozovi na vse strani, selitve s patentiranimi vozovi, vskladiščenja raznega blaga in pohištva.

Največje domače podjetje v Jugoslaviji!

Balkan

Trgovska, špedicijska in komisijska delniška družba

MARIBOR

Pisarna: Cankarjeva ulica št. 1

Telefon internurb. 375

Redne zveze z največjimi tu- in inozemskimi tvrdkami.

Blagovni oddelek:

Prodaja vsakovrstnega blaga na debelo, import ter eksport, prekmorska kupčija.

Komisija:

Prevzame se vseh vrst blago v prodajo.